

UiO : Universitetsbiblioteket
Juridisk bibliotek

Kildesøk internasjonale rettskilder – folkeretts- og EU/EØS-kilder

Høst 2014

Kursholdere: Rebecca Bergstrøm, Inger Hamre, Hilde Westbye og Bård Tuseth

Kurset består av to deler hvor det er krav om 100 % oppmøte og at oppgaver på del to blir løst på et nivå som representerer en seriøs faglig tilnærming. Se denne nettsiden <http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS2111/om-oblig-undervisning/>

Innhold

Del 1: Folkerettskilder	3
Traktater (ICJ art. 38(1) lit a)	3
Finnes det en traktat?	4
Traktater fra Europarådet (bl.a. EMK)	4
Traktater der Norge er part.....	5
Internasjonal praksis (ICJ art. 38(1) lit b)	5
Internasjonal rettspraksis (ICJ art. 38(1) lit d).....	6
EMD – Lovdata	6
EMD – HUDOC.....	7
Øvingsoppgaver	8
Del 2: EU/EØS-kilder.....	9
Hvilke rettskilder er sentrale i EU/EØS-retten?	9
LovdataPRO.....	10
Europaportalen	11
Europalov.no	11
EFTA	12
Den Europeiske Union – EU.....	12
Eur-lex.....	13
Øvingsoppgaver	14

Del 1: Folkerettskilder

Utgangspunktet: Rettskildelæren i folkeretten

Statuttene til Den internasjonale domstol (ICJ) Art. 38(1)

[mine uthevelser]

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:
 - a. **international conventions**, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;
 - b. **international custom**, as evidence of a general practice accepted as law;
 - c. the **general principles of law** recognized by civilized nations;
 - d. subject to the provisions of Article 59, **judicial decisions** and **the teachings of the most highly qualified publicists** of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.

Traktater (ICJ art. 38(1) lit a)

(traktat, konvensjon, statutt, charter, protokoll, avtale mellom stater)

De viktigste spørsmålene:

- a. Avgjøre om det finnes et **internasjonalt instrument** som regulerer forholdet
- b. Finne instrumentet i den mest **autoritative kilden**
- c. Finne ut om instrumentet **får anvendelse**
 - i. Ikrafttredelse
 - ii. Parter, ratifikasjoner og signaturer
 - iii. Erklæringer og forbehold
- d. Finn ut om instrumentet **er blitt endret** siden vedtakelsen
- e. Avklare mening og hensikt gjennom **forarbeidene** (travaux préparatoires)
- f. **Sitere instrumentet** i en autoritativ kilde

FN charteret art. 102 (1): Every treaty and every international agreement entered into by any Member of the United Nations after the present Charter comes into force shall as soon as possible be registered with the Secretariat and published by it.

Finnes det en traktat?

1. Gå til fagsiden for jus (<http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>) velg lenken **Traktater fra FN** nederst på siden
2. Velg lenken **United Nations Treaty Series (UNTS)** på venstre side
3. Velg fanen **Title Search** midt på siden
4. Skriv et nøkkelord (på engelsk) inn i søkeboksen, trykk enter eller klikk «Search»
5. Velg **See Details** i kolonnen **Participants** for informasjon om traktaten og hvilke stater den gjelder for

Traktater fra Europarådet (bl.a. EMK)

Europarådet står bak mange traktater Norge har tiltrådt. Blant annet på menneskerettighetsområdet. EMK er vedtatt av Europarådet. Hvordan finne en traktat fra Europarådet? Her eksemplifisert med EMK protokoll 8.

1. Gå til fagsiden for jus (<http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>) velg lenken **Traktater fra Europarådet** nederst på siden
2. Klikk på **Search** så **Treaties** i venstre kolonne
3. Klikk på **List by Subject-matters** under **Search for several treaties**
4. Velg **Human Rights(Convention and Protocols only)** i nedtrekksmenyen, klikk **Submit**
5. Velg EMK protokoll 8

Traktater der Norge er part

1. Gå til fagsiden for jus (<http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>) velg lenken **UDs traktatregister** midt på siden
2. For å søke etter en traktat, klikk på **søk** i venstre kolonne
3. Skriv inn en søketerm i feltet **Tittel (norsk)** eller **Tittel (originalspråk)**, klikk på **søk** (unngå emnefeltet, det fungerer dårlig)
4. Velg et resultat fra trefflisten for informasjon blant annet om når Norge tiltrådte og Stortingets behandling av traktaten

Internasjonal praksis (ICJ art. 38(1) lit b)

(Blant annet vedtak fra internasjonale organisasjoner)

FN – resolusjoner

Resolusjoner fra Generalforsamlingen og Sikkerhetsrådet.

1. Gå til **www.un.org**
2. Klikk på lenken **Welcome** for å få engelsk grensesnitt
3. Klikk på lenken **Documents** under **Resources and Services** på høyre side av siden
4. Klikk deretter på lenken **Official Document System (ODS)** under **search** på høyre side. Søk på nøkkelord eller dokumentnummer.

Dokumentnummer må ha følgende format:

Sikkerhetsrådsresolusjon nr 1910 = S/RES/1910

Generalforsamlingsresolusjon nr 3068 = A/RES/3068

Generalforsamlingsresolusjon nr 48/114 = A/RES/48/114

FN – komitéer

Avgjørelser og kommentarer fra FNs traktatorganer.

1. Gå til **www.un.org**
2. Klikk på lenken **Welcome** for å få engelsk grensesnitt
3. Klikk på fanen **Human Rights**
4. Klikk på lenken **Charter-based and Treaty-based Bodies** under UN Bodies
5. Velg et land under **Country-specific information**, trykk **Go**

Internasjonal rettspraksis (ICJ art. 38(1) lit d)

ICJ – Den internasjonale domstolen i Haag/Dommer og rådgivende uttalelser

1. Gå til **Juridisk nettviser (juridisk.net)**, søk på **ICJ**
2. Velg lenken **Saker fra Haagdomstolen - ICJ**
3. Fra menyen på venstre side, velg **Judgments, Advisory opinions and Orders by chronological order**. Velg årstallet i henvisningen din i **Select the year**
4. Klikk på det lille ikonet til høyre for beskrivelsen av saken, for å få alle dokumentene i saken. Klikk på **Judgements** og deretter på PDF-lenken for å lese dommen og eventuelle dissensvota

EMD – Lovdata

Sammendrag av utvalgte saker fra 1961

1. Gå til fagsiden for jus (<http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>) velg lenken **Lovdata** øverst på siden
2. Logg inn med e-postadresse og passord (opprett eventuelt en bruker)
3. Klikk på avansert søk, velg **Menneskerettsdomstolen (EMDN)** under **Internasjonalt**
4. Søk på henvisning til artikkel i emk(eksempel: lov-1999-05-21-30-emkn-a14), emneord eller parter, klikk **Søk**
5. Klikk på **Vis resultat** (grønn knapp)

EMD – HUDOC

Dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg, i domstolens egen database, som er primærkilden for denne rettspraksisen

1. Gå til fagsiden for jus (<http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>) velg lenken **HUDOC** øverst på siden

Saker med en kjent part

1. Søk på partsnavnet i søkefeltet øverst til høyre.
2. Skriv f.eks Lawless eller søk opp parten og trykk Search

Saker mot en bestemt stat

1. Trykk på **More** under valget **STATE** under **FILTERS** på venstre side
2. Velg f.eks **Norway** og trykk **OK**

Saker om en bestemt EMK-artikkel

1. Trykk på **More** under valget **VIOLATION** eller **NON-VIOLATION** under **FILTERS** på venstre side
2. Velg f.eks **6-1** og trykk **OK**

Øvingsoppgaver

1. Når undertegnet Norge Europarådets konvensjon om innsyn i offentlige dokumenter, ETS 205

- 18. juni 2009
- 11. september 2009
- Den er ikke signert

2. Når ratifiserte Danmark Wien-konvensjonen om traktatretten

- De har ikke ratifisert konvensjonen
- juni 1976
- 18. april 1970

3. Hvilken dommer dissenterte i saken om "Maritime Delimitation in the Area between Greenland and Jan Mayen" (Denmark v. Norway) fra 14. juni 1993

- Judge Fischer
- Judge Weeramantry
- Judge Ajibola

4. Når trådte den Europeiske konvensjon om utlevering i kraft i Tyrkia

- 18. april 1960
- januar 1960
- 13. desember 1957

Del 2: EU/EØS-kilder

Hvilke rettskilder er sentrale i EU/EØS-retten?

Rettskildene vi kommer til å ta for oss i dette kurset:

Traktater

- Feks. Lisboa-traktaten og EØS-avtalen

Nasjonal lovgivning (og andre norske rettskilder relatert til EØS-retten)

Direktiver og forordninger

Rettspraksis fra EU-domstolen

Praksis fra EFTA-domstolen

LovdataPRO

1. Gå til [**lovdata.no**]
2. [**Logg inn**] (du må ha eget brukernavn og passord) – velg [**Rettskilder**] oppe i fanen og deretter i venstre kolonne [**Internasjonalt**]
3. Basene ligger under [**EØS**]

Finn EØS-avtalen med protokoller og vedlegg:

1. Gå til [**EØS-avtalen**]
2. Klikk på lenken [**Kronologisk register**]

Finn direktiver og forordninger:

1. Gå til [**Rettsakter**] – klikk [**Avansert søk**](Den blå boksen)
 - a. Søk i [**Emne**] på populærnavn av direktiv/forordning - f. eks. Tjenestedirektivet
 - b. Søk i felt [**Nummer**] - f. eks. 2006/123* Klikk på [**søk**]
2. Klikk på den grønne knappen [**Vis resultatliste**]
3. Klikk på dokumenttittelen for å åpne dokumentet. Under tekstfeltet på toppen av dokumentet - klikk på **ikonene** - lenke til dokumenter angående implementering i norsk rett, behandling i domstoler, juridisk litteratur mm.

Finn saker fra EFTA-domstolen:

1. Gå til [**EFTA-domstolen**] klikk [**Avansert søk**] (Den blå boksen)
2. Søk i feltet [**Parter**]- f. eks. Ullensaker Klikk på [**søk**]
3. Klikk på den grønne knappen [**Vis resultatliste**]
4. Klikk på dokumenttittelen for å åpne dokumentet. Klikk på **ikonene** - åpne lenkene til behandling i norske domstoler, litteratur mm.

Europaportalen

Her finner du informasjon om Norges samarbeid med EU, hvordan det arbeides med å gjennomføre direktiver og forordninger i Norge osv. Du finner for eksempel Lisboa-traktaten på norsk:

1. Skriv inn **www.europaportalen.no**
2. Nederst på siden klikk på **[Norge og EU]**, klikk så på **[Lisboa-traktaten]** via lenke ca. midt på siden, klikk så på **[Lisboa-traktaten på norsk]** i høyre kolonne, deretter **[Lisboa-traktaten i norsk oversettelse]** under andre relaterte dokumenter i høyre kolonne

Europalov.no

Følger EØS- og Schengen saker fra EU til Norge. Fra første forslag til rettsakter i EU til implementering i Norge.

1. Skriv inn **www.europalov.no**
2. Bruk feltet: **[Søk i nettstedet]** øverst i venstre felt
3. Skriv f. eks. Tjenstedirektivet - klikk **[Søk]**

Klikk på en av emneboksene på første side, f. eks. Energi– for å få oversikt over nye og endrede saker innenfor dette emnefeltet.

EFTA

Informasjon og dokumenter fra EFTA-institusjonene på engelsk. Nyttig for å finne ut hva EFTA holder på mer.

1. Gå til **[Juridisk nettviser]**, søk på **[EFTA]**.
2. Klikk på lenken **[EFTA - European Free Trade Association]**

Finn lenke til EFTA domstolen og ESA

1. Klikk på lenkene på høyre side av startside **[www.efta.int]**
2. **[European surveillance authority]** = ESA
3. **[EFTA court]** = EFTA-domstolen (nyttig blant annet for å se hvilke saker som verserer for domstolen)

Den Europeiske Union – EU

EUs hjemmeside.

1. Gå til **[Juridisk nettviser]**, søk på **[Den europeiske union]**
2. Klikk på lenken **[Den europeiske union]**
3. Velg språkversjon **[DA= dansk]**
4. Informasjon om EU, bl. a. historikk og bakgrunnsstoff – klikk på **[Sådan fungere EU]**
 - a. For eksempel under **[Sådan fungerer EU]**, klikk på **[EU-institusjoner og -organer]**
 - b. Klikk på **[EU etter emne]** for EUs arbeid innen disse emnene

Eur-lex

Inneholder EU-tidende i PDF tilbake til 1952 – all gjeldende lovgivning i EU og alle saker fra EU-domstolen

1. Gå til **[Juridisk nettviser]**, søk på **[eur-lex]**
2. Klikk på lenken **[Eur-Lex - adgang til EU-lovgivningen]**
3. **[Hjem]** siden har en enkel søkning på dokumentnr.
4. Klikk **[EU-tidende]** øverst i venstre kolonne– klikk på seneste utgave av L
-(rettsforskrifter)

Finne et direktiv ved søk på nummer

1. **[Søg]** - på **[dokumentnummer]** - kryss av for **[Direktiv]**, år: 2006, nr.: 123

Finne et direktiv ved ordsøk

1. **[Avanceret søgning]** –begrens søket med **[Valg af område]** – velg **[Lovgivning]** begrens videre til **[Kun tittel]**
2. skriv f. eks: "tjenesteydelser indre marked"
3. resultatlisten i venstre marg, vil vise type dokumenter

Søk på sak fra Domstolen ved søk på nr.

1. **[Søgning]** – **[dokumentnummer]** kryss av for **[Sag ved EU-Domstolen]**
2. Skriv inn: År 1993 - nr. 415

Søk på sak fra EU-domstolen ved søk på part i saken

1. **[Avanceret søgning]** – **[Område]** – **[EU retspraksis]** –] begrens videre til **[Kun tittel]**
2. Skriv: Storebælt
3. Resultatlisten i venstre marg angir type dokumenter

Finne traktater – konsoliderte versjoner

1. Eur.lex startside– overskriften [**EU-ret og relaterte dokumenter**] – klikk på [**Traktater**]

Øvingsoppgaver

1. Hvilken protokoll til EØS-avtalen omhandler opphavsrett?

- Protokoll 28
- Protokoll 40
- Protokoll 12
- Protokoll 4

2. Hvilken lov gjennomfører direktiv 2004/38/EF i norsk rett?

- LOV-2007-01-02-12
- LOV-2009-01-09-01
- LOV-2007-06-15-22
- LOV-2008-11-03-32

4. På hvilken dato kom dom C-327/09 inn til EU-domstolen?

- 01.10.2009
- 12.09.2009
- 30.08.2009
- 14.08.2009

5. Hvilken av disse EURO-rett artiklene blir det henvist til fra EFTA-domstolens dom E-9/04

- Nedsettelse av saksomkostningsoppgave
- Reversering av ulovlig gjennomført statsstøtte
- ESA bringer Island inn for EFTA-domstolen
- Beregning av arveavgift og eierskifteavgift

FASIT: 1. Protokoll 28, 2. LOV-2009-01-09-01, 4. 14.08.2009, 5. Nedsettelse av saksomkostningsoppgave